

PATVIRTINTA
Kupiškio meno mokyklos
direktorius 2022 m. liepos 1 d.
įsakymu Nr. V-29

KUPIŠKIO MENO MOKYKLOS MOKINIŲ MOKYMO SI PASIEKIMŲ, PAŽANGOS IR KOMPETENCIJŲ VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kupiškio meno mokyklos (toliau – Mokyklos) mokinių mokymosi pasiekimų, pažangos ir kompetencijų vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato mokinių mokymosi pasiekimų, pažangos ir kompetencijų vertinimo tikslus ir uždavinius, būdus ir formas, nuostatas ir principus, vertinimo planavimą, reglamentuoja vertinimą ugdymo procese ir baigus programą, tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimą, įvardija vertinimo proceso dalyvius ir jų vaidmenis.
2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-48 patvirtintomis rekomendacijomis „Dėl meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimą.
3. Aprašas dera su Mokyklos keliamais ugdymo tikslais, ugdymo organizavimu ir yra Mokyklos ugdymo turinio dalis.
4. Apraše vartojamos sąvokos:
 - Vertinimas** – nuolatinis informacijos apie mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.
 - Įvertinimas** – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą. Šį veiksmažodį dažniausiai atlieka mokytojas.
 - Įsivertinimas** (refleksija) – paties mokinio ugdymosi proceso, pasiekimų ir pažangos stebėjimas, vertinimas ir apmąstymas (refleksija).
 - Vertinimo informacija** – įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).
 - Vertinimo kriterijai** – mokinių pasiekimus pagal Mokykloje vykdomas visas ugdymo programas (toliau – Ugdymo programos) atitinkantys, individualiose mokytojų vertinimo metodikose numatyti užduočių atlikimo kriterijai.
 - Individualios pažangos vertinimas** – vertinimo principas, pagal kurį lyginant dabartinius mokinio pasiekimus su ankstesniaisiais stebima ir vertinama daroma pažanga.
 - Pamoka** – mokytojo organizuojama nustatytos trukmės kryptinga mokinių veikla, kuri padeda siekti Ugdymo programoje numatytų tikslų ir laukiamų rezultatų (kompetencijų).
 - Kontrolinis darbas** – žinių, gebėjimų, įgūdžių patikrinimo forma arba mokinio žinias, gebėjimus, įgūdžius patikrinantis ir formaliai vertinamas darbas, kuriam atlikti skiriama ne mažiau kaip 30 minučių.

Apklausa raštu (žodžiu) – 15–20 minučių apklausa ne daugiau kaip iš dviejų dalykų (teorinių) pamokų medžiagos. Užduotys konkrečios, trumpos, aiškios.

Savarankiškas darbas gali trukti 10–25 minutes. Jo tikslas sužinoti, kaip mokinys suprato temos dalį, kaip geba pritaikyti įgytas žinias individualiai atlikdamas praktines užduotis.

Kontrolinė pamoka – uždara mokinio įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo forma, kurioje dalyvauja ir vertina dalyko mokytojas ir vienas ar keli tai pačiai metodinei grupei priklausantys mokytojai.

Akademinis koncertas – atvira (vieša) mokinio žinių, gebėjimų ir įgūdžių patikrinimo forma. Akademinį koncertą stebi ir vertina metodinės grupės pirmininkas, dalyko mokytojas, kiti metodinės grupės mokytojai. Akademiniam koncerte gali dalyvauti mokinio tėvai, draugai, kiti pedagogai.

Akademinis atsiskaitymas – atvira (vieša) mokinio žinių, gebėjimų ir įgūdžių patikrinimo forma. Akademinį atsiskaitymą stebi ir vertina mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtinta vertinimo komisija, kurią sudaro direktorius arba direktoriaus pavaduotojas ugdymui, metodinių grupių pirmininkai, instrumento mokytojai, kiti mokytojai.

Perklausa – atvira (vieša) mokinio žinių, įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo forma, taikoma ruošiantis mokyklos baigiamajam egzaminui. 8 klasėje per mokslo metus būna 2–4 perklausos. Perklausoje vertinimas yra neformalus – apibendrinimas, pastabos, rekomendacijos, komentarai. Perklausą stebi mokyklos direktorius ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui, muzikavimo mokytojas ir kiti mokytojai.

Peržiūra – atvira (vieša) mokinio žinių, įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo forma, taikoma ruošiantis dailės baigiamajam darbui. 7 klasėje per mokslo metus būna 1–2 peržiūros. Peržiūrą stebi mokyklos direktorius ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui, dėstantis dailės mokytojas ir kiti mokytojai.

Patikra – atvira (vieša) mokinių žinių ir įgūdžių bei gebėjimų patikrinimo forma. Ji vykdoma baigus pradinio muzikinio ugdymo programą. Patikrą stebi ir vertina mokyklos direktoriaus įsakymu sudaryta ir patvirtinta patikros vertinimo komisija: Mokyklos direktorius ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui, metodinės grupės pirmininkai ir dalyko mokytojai. Patikrą koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

Egzaminas – mokinio žinių, įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo forma, vykdomas keliamosios ar baigiamosios klasės mokslo metų pabaigoje. Baigiamąjį egzaminą stebi ir vertina direktoriaus įsakymu sudaryta baigiamo egzamino vertinimo komisija: mokyklos direktorius ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui, metodinės grupės pirmininkai ir dalyko mokytojai. Egzaminus koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

5. Vertinimo tipai (klasifikuojami pagal vertinimo paskirtį):

5.1. **formuojamasis** – atliekamas žodžiu, komentarų nuolat, bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu. Šiuo vertinimu siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti meninio ugdymosi motyvaciją;

5.2. **diagnostinis** – taikomas, siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas pagal mokyklos nustatytą tvarką ir kriterijus;

5.3. **apibendrinamasis** – taikomas baigus ugdymo metus (pusmetį) ir (arba) visą Ugdymo programą;

5.4. **kaupiamasis (suminis)** – tai informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimas, sudėtinis įvairių mokinio veiklų, pasiekimų, pastangų (įskaitos, egzaminai, dalyvavimas renginiuose, koncertuose, festivaliuose, konkursuose, peržiūrose, projektuose) suminis balas, kurio kriterijus pritaiko Mokyklos mokytojai, vertinantys mokinių pasiekimus.

6. Vertinimo būdai (klasifikuojama pagal vertinimo bei įvertinimo pobūdį):

6.1. **formalusis** – vertinimas, kai skiriamos tam tikro formato užduotys, numatomas joms atlikti reikalingas laikas, užduotys įvertinamos formaliais kriterijais, įvertinimas fiksuojamas elektroniniame dienyne. Formalusis vertinimas neatsiejama mokymo(si) proceso sudedamoji dalis: stebėjimu sukaupus reikalingą informaciją, matuojamas grįžtamasis ryšys apie tai, *ka, kaip* ir *kiek* besimokantysis moka, kad būtų galima padaryti sprendimus mokymo(si) kokybei užtikrinti.

Mokinių formalusis vertinimas gali būti suprantamas ir kaip mokinio pasiekimų atitikties ugdymo programai, moduliui, kursui nustatymo matmuo, ir kaip pagalba mokiniui, siekiančiam individualios pažangos. Dėmesys labiau fokusuojamas ne į ugdytinių pasiekimus ir akademinis rezultatus, bet į individualią jo pažangą, asmenybės ūgtį, mokymosi procesą.

6.2. **neformalusis** – vertinimas, kuris vyksta nuolat stebint, susidarant nuomonę, kalbantis, diskutuojant. Vertinimas nefiksuojamas ar fiksuojamas mokytojo pasirinkta forma (ženklais, simboliais, individualiomis pastabomis).

II SKYRIUS

VERTINIMO SAMPRATA, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

7. Vertinimo samprata – šiuolaikinėje mokykloje vertinimas – tai **pagalba** mokiniui. *Vertinimas skirtas padėti mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti, bręsti.* Vertinimas taip pat įgalina kaupti ir panaudoti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus, daromą pažangą, numatyti mokymosi perspektyvą, nustatyti mokytojo, Mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

8. Vertinimo tikslai:

8.1. sudaryti sąlygas mokiniui nuosekliai ir sistemingai ugdytis prigimtinius meninius gebėjimus, asmenines savybes, talentus ir bendrąsias bei dalykines kompetencijas;

8.2. pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą;

8.3. nustatyti mokytojo, Mokyklos veiklos sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

9. Vertinimo uždaviniai:

9.1. padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įvertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus;

9.2. padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus;

9.3 .suteikti tėvams (globėjams / rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų / rūpintojų) ir Mokyklos.

9.4. tobulinti ir planuoti ugdymo turinį ir procesus, suteikti mokinių poreikius atliepiančią pagalbą.

III SKYRIUS

VERTINIMO NUOSTATOS IR PRINCIPAI

10. Vertinimo nuostatos:

10.1. vertinimas grindžiamas, atsižvelgiant į mokinių amžiaus raidos ypatumus, asmeninius gebėjimus ir poreikius;

10.2. mokinių pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami: stebima ir vertinama konkretaus mokinio daroma pažanga bei mokinio pasiekimai ir daroma pažanga vertinami remiantis individualios pažangos principu, taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas;

10.3. kasdieniame darbe dažniausiai taikomas formuojamasis vertinimas, skirtas padėti vaikui mokytis, numatant mokymo(si) uždavinius, kryptį, konkrečius žingsnius, mokymosi perspektyvą. Šis vertinimas yra grindžiamas mokinio ir mokytojo bendradarbiavimu, nuolat įvertinant situaciją ir teikiant grįžtamąjį ryšį. Formuojamasis vertinimas vyksta nuolat – kiekvieną dieną, kiekvieną pamoką, taip pat ne pamokos metu: stebint, kaip mokiniai elgiasi, kaip bendrauja ir bendradarbiauja, kokių pastangų jiems reikia užduočiai atlikti, tikslui pasiekti atkreipiant dėmesį į tai, kaip jiems sekasi sukaupti dėmesį, įtempti valią, dirbti savarankiškai ar paprašant pagalbos; svarbu suvokti, ar vaikas pasitiki savo jėgomis: jei pasitikėjimo trūksta, būtina paskatinti mokinį, parodyti tikėjimą, kad jam pasiseks;

10.4. mokytojas numato ir naudoja įvairias formuojamojo vertinimo strategijas – stebėjimą, klausinėjimą, diskusijas, užduočių analizavimą bei aptarimą, mokinių supratimo įvertinimą ir kt.;

10.5. mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi ir derinami vertinimo metodai: visi vertinimo tipai pagal vertinimo paskirtį (formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kaupiamasis (suminis) ir vertinimo būdai pagal vertinimo pobūdį (formalusis ir neformalusis);

10.6. mokytojas nuolat tobulina taikomus vertinimo metodus taip, kad jie padėtų mokiniams mokytis, keltų jų motyvaciją, skatintų tobulėti;

10.7. taikomos šios įgytų gebėjimų patikrinimo formos pagal Mokyklos nustatytą tvarką ir kriterijus: koncertai, konkursai, festivaliai, projektai, parodos, peržiūros, kontrolinės pamokos, akademiniai atsiskaitymai, įskaitos, patikros, egzaminai ir kt.).

11. Vertinimo principai:

11.1. individualizavimas – orientuojamasi į mokinį, jo pasiekimus ir mokymosi ypatumus, individualią gabumų raidą;

11.2. atvirumas ir skaidrumas – su mokiniais tariamasi dėl (į)vertinimo formų, laiko, taikomi aiškūs vertinimo kriterijai;

11.3. objektyvumas ir veiksmingumas – ugdymas pagal mokinių poreikius ir galias, pasiekimus ir daromą pažangą. Siekiama kuo didesnio vertinimo patikimumo, remiamasi mokinių pasiekimų aprašais;

11.4. pasitikėjimas – mokytojo tikėjimas mokinių prigimtinėmis galiomis ir gebėjimu tobulėti;

11.5. informatyvumas – vertinimo informacija aiški, išsami, savalaikė, nurodoma, ką mokinys jau išmoko, kur spragos, kaip jas taisyti;

11.6. mokinio iniciatyvumas – skatinama mokinio atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas.

IV SKYRIUS VERTINIMO PLANAVIMAS

12. Vertinimas planuojamas kartu su ugdymo procesu:

12.1. mokytojas aiškiai numato laukiamus rezultatus (ugdymo(si) pasiekimai) ir sėkmės kriterijus (pagal ką sprendžiame, ar tikslai pasiekti), kurie diferencijuojami pagal mokinių patirtį ir gebėjimus;

12.2. mokiniai dalyvauja numatant mokymosi lūkesčius ir sėkmės kriterijus, reflektuoja ir kartu su mokytoju formuoja tikslus, ką dar reikėtų išmokti, sužinoti, norėtusi patirti;

12.3. mokytojas, atsižvelgia į tai ką vertins – žinias, įgūdžius gebėjimus ar jų visumą – mokinių kompetencijas – pasirenka skirtingus būdus jiems diagnozuoti ir įvertinti (kompetencijos įvertinamas grindžiamas ilgesniu stebėjimu (pamokų, pertraukų, renginių, festivalių, projektų ir kt. metu), informacijos iš įvairių šaltinių kaupimu, jos apibendrinimu);

12.4. mokytojas, planuodamas vertinimą, vadovaujasi Ugdymo programomis, dalyko metodinės grupės aptarta ir aprobuota (suderinta) vertinimo metodika, patvirtinta direktoriaus įsakymu. Vertinimas planuojamas metams ir nurodomas ilgalaikiuose teminiuose planuose;

12.5. formuojamąjį vertinimą mokytojas planuoja pamokos metmenyse;

12.6. vertinimas detalizuojamas prasidėjus pusmečiui ar pradėdant nagrinėti skyrių, temą;

12.7. dalykų mokytojai, planuodami integruotus meninius projektus, konkursus, parodas ir kt. metodinėse grupėse suderina ir numato bendrus vertinimo būdus, užduotis, kriterijus.

13. Atsižvelgiant į mokinių mokymosi pasiekimus, iškilusias aplinkybes, vertinimo užduotys, atsiskaitymo laikas gali būti koreguojami, siekiant mokinio mokymosi pažangos.

V SKYRIUS VERTINIMAS MOKANT / UGDANT

14. Mokytojai, pradėdami naują pusmetį, skyrių (temą) su mokiniais aptaria tikslus, uždavinius, veiklos metodus, vertinimo kriterijus, formas.

15. Mokinių žinios, gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, pažanga vertinama pagal Ugdymo programų reikalavimus, metodinėse grupėse sutartus ir aprobuotus (suderintus) dalyko vertinimo metodus, formas ir kriterijus. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais.

16. Mokinio mokymosi pasiekimai ir pažanga pusmečio pabaigoje apibendrinami ir vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu „įsk“ (įskaityta) arba balu (pažymiu), taikant 10 (dešimtbalę) skalę:

16.1. patenkinamas (teigiamas) įvertinimas – 4–10 balų įvertinimas; įrašai: „įskaityta“ („įsk“);

16.2. neigiamas (nepatenkinamas) įvertinimas – 1–3 balų įvertinimas; įrašai: „neįskaityta“ („nsk“);

16.3. vertinant mokinių pasiekimus orientuojamasi į mokinio mokymosi pasiekimų ir gebėjimų lygius, apibrėžtus pradinio ir pagrindinio muzikos ir dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose:

Vertinimo rezultatų fiksavimo skalė:

Pasiekimų lygis	Trumpas apibūdinimas	Įvertinimas
Aukštesnysis /Aukštas	Puikiai	10 (dešimt)
	Labai gerai	9 (devyni)
Pagrindinis / Vidutinis	Gerai	8 (aštuoni)
	Pakankamai gerai	7 (septyni)
	Vidutiniškai	6 (šeši)
Patenkinamas / Minimalus būtinas	Patenkinamai	5 (penki)
	pakankamai patenkinamai	4 (keturi)
Nepatenkinamas	Nepatenkinamai	3 (trys)
	Blogai	2 (du)
	Labai blogai	1 (vienas)
	Pasiekimai nėra įvertinti	Neatestuota

16.4. Mokinių pasiekimams vertinti Mokykloje gali būti taikomas ir kaupiamasis (suminis) vertinimas: savarankiško darbo užduotys pamokoje (20 %), tarpiniai atsiskaitymai (kontrolinė pamoka, įskaita) (30%), galutinis atsiskaitymas (akademinis koncertas, egzaminas) – (50%).

17.Taikoma mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo sistema:

17.1. muzikos formalųjį švietimą papildančias programas (toliau – FŠPU) pasirinkusių mokinių pasiekimai vertinami pagal dalykų vertinimo kriterijus, taikant 10 balų sistemą (pažymiais) ir įskaitos vertinimo sistemą, kiekvieno pusmečio eigoje ir pabaigoje, pagal įvairias įgytų gebėjimų patikrinimo formas – akademinis, teminis koncertas, kontrolinė pamoka, kontrolinė įskaita, egzaminas ir kt.:

17.1.1. mokinių pagrindinio instrumento (chorinio dainavimo, dainavimo), antrojo instrumento, ansamblio, solfedžio, muzikos istorijos pasiekimai ir pažanga vertinama 10 balų sistema (pažymiais);

17.1.2. jaunučių ir jaunių chorą lankančių mokinių pasiekimai ir pažanga vertinama įskaitos vertinimo sistema (įskaityta arba neįskaityta);

17.2. dailės formalųjį švietimą papildančias programas (toliau – FŠPU) pasirinkusių mokinių pasiekimai vertinami 10 balų sistema (pažymiais) pusmečio pabaigoje organizuojamų darbų peržiūrų, parodų, baigiamųjų darbų gynimų (egzaminų) ir kt. atsiskaitymų metu;

17.3. neformaliojo vaikų švietimo programos (toliau – NVŠ) lankančių mokinių pasiekimai ir pažanga vertinama mokytojo parengtame dalyko plane numatytu būdu: 10 balų sistema arba įskaita.

18. *Profesinės linkmės dalykų* mokiniams taikomi aukštesni profesionalumo, kūrybiškumo, meninio atlikimo kokybės, techninių įgūdžių, sudėtingesnio repertuaro, mokymo turinio apimties, intensyvesnės koncertinės veiklos (dalyvavimo konkursuose, festivaliuose, mokyklos reprezentavimo įvairiuose muzikiniuose ir kultūriniuose renginiuose) vertinimo kriterijai ir formos.

19. Mokiniui dėl svarbių priežasčių (Pvz. ligos) nelankiusiam mokyklos daugiau kaip mėnesį, ugdymo turinio apimtis koreguojama, atsižvelgiant į mokinio individualius gebėjimus, mokytojo rekomendacijas.

VI SKYRIUS VERTINIMAS BAIGUS PROGRAMĄ AR JOS DALĮ

20. Vertinimas organizuojamas I ir II pusmečių eigoje ir pabaigoje perklausų, įskaitų, atsiskaitymų, koncertų, konkursų, festivalių, projektų ir kt. forma.

21. Mokymosi rezultatams apibendrinti taikomas apibendrinamasis vertinimas (akademiniai atsiskaitymai, egzaminai; rašomas pažymys arba įskaita). Pradinis ir pagrindinis ugdymas baigiamas egzaminais.

22. Kiekvienas mokiny, lankantis muzikos programas, pagal ugdymo planą, groja salėje akademinuose atsiskaitymuose, koncertuose ir kt. ne mažiau kaip du kartus per metus.

23. Mokiniai pasirodę festivaliuose, koncertuose, konkursuose, eksponavę savo darbus parodose, dalyvavę pleneruose to pusmečio atsiskaitymuose pasirodyti neprivalo.

24. Pusmečių ir metiniai įvertinimai:

24.1. el. dienyne fiksuojami balais (pažymiais) arba rašoma: „įsk“ (įskaityta), „nsk“ (neįskaityta);

24.2. pusmečių įvertinimai fiksuojami iš visų atitinkamo laikotarpio balų, skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį ir taikant apvalinimo taisyklę (pvz., jei pusmečio balų vidurkis 5,5–6,4 balo, fiksuojamas pažymys 6; jei 6,5–7,4 balo, fiksuojamas – 7);

24.3. vienų mokslo metų pasiekimų vertinimo rezultatas, mokantis pagal dalyko programą (dalyko metinis įvertinimas), fiksuojamas iš ugdymo laikotarpių (I ir II pusmečių) balų, skaičiuojant jų aritmetinį vidurkį, taikant apvalinimo taisyklę;

24.4. jei mokiny neatliko vertinimo užduočių dėl svarbių priežasčių (pvz., ligos), metodinės grupės protokoliniu pritarimu – fiksuojamas įrašas „atl“ (atleista);

25. Mokiniai, turintys teigiamus metinius įvertinimus ir mokiniai turintys vieno dalyko nepatenkinamą įvertinimą, keliami į aukštesnes klases.

26. Pradinio ir pagrindinio ugdymo programos baigiamosios klasės mokiniui, nelaikiusiam ar neišlaikiusiam patikros / egzamino, išduodama pažyma apie išklaustyą ugdymo programą ir jos įvertinimus.

27. Mokinio, turinčio pagal ugdymo planą branduolio dalykų nepatenkinamus metinius įvertinimus, kėlimą į aukštesnę klasę, palikimą kartoti klasę, išbraukimą iš mokinių sąrašų apsprendžia tėvų (globėjų) prašymai ir Mokytojų tarybos sprendimai.

28. Mokytojai pusmečių pabaigoje organizuoja mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos įsivertinimą:

28.1. mokiniai analizuoja mokymąsi, padarytą pažangą, su mokytoju aptaria sėkmes ir nesėkmes, planuoja tolesnį mokymąsi;

28.2. mokytojai apibendrina informaciją apie mokinio, grupės ar klasės pasiekimus bei padarytą pažangą ir, jei reikalinga, koreguoja ugdymo procesą.

29. Metodinėse grupėse mokytojai analizuoja I ir II pusmečių, metinio mokymosi pasiekimų rezultatus. Priima sprendimus dėl mokymo metodų ir strategijų, mokymosi užduočių, išteklių panaudojimo veiksmingumo, ugdymo tikslų realumo.

30. Asmeniui, baigusiam Programą, išduodamas pažymėjimas.

VII SKYRIUS SUPAŽINDINIMAS SU VERTINIMU IR ĮVERTINIMU

31. Supažindinimas su vertinimu:

31.1. rugsėjo mėnesį per pirmąją savo dalyko pamoką kiekvienas mokytojas supažindina mokinius su savo dalyko, pasirenkamojo dalyko planu, mokinių mokymosi pasiekimų informacijos kaupimo ir jos fiksavimo sistema, aptaria vertinimo kriterijus, metodus ir formas;

31.2. su bendra Mokyklos vertinimo tvarka tėvai supažindinami Mokyklos svetainėje.

32. Supažindinimas su įvertinimu:

32.1. mokymosi pasiekimai fiksuojami elektroniniame dienyne. Neturintys galimybių naudotis internetu tėvai (globėjai / rūpintojai) žodžiu arba raštu informuojami apie vaiko mokymąsi kartą per mėnesį;

32.2. atsiradus mokymosi problemoms, tėvai (globėjai / rūpintojai) apie mokymosi pasiekimus informuojami įvairiais būdais: skambinant, individualiai kalbant, rašant elektroninius laiškus;

32.3. mokytojai, kiti su mokinio ugdymu susiję pedagogai individualių konsultacijų metu kartu su mokiniu, mokinių tėvais (globėjais / rūpintojais) aptaria mokinių daromą pažangą, mokymosi pasiekimus ir numato būdus gerinti mokinio ugdymo(si) pasiekimus, prireikus koreguoja ugdymo turinį, mokinio individualų ugdymosi planą.

VIII SKYRIUS VERTINIMO DALYVIAI IR JŲ VAIDMUO

33. Mokiniai:

33.1. kartu su mokytoju aptaria numatomus mokymosi pasiekimus, užduotis bei vertinimo kriterijus;

33.2. mokytojo padedami, mokosi vertinti ir įsivertinti savo pasiekimus bei pažangą;

33.3. mokosi prisiimti atsakomybę už savo mokymosi rezultatus;

33.4. nagrinėja vertinimo informaciją ir atsižvelgdami į savo mokymosi sėkmę, planuoja tolesnį mokymąsi, kelia sau ateities tikslus.

34. Mokinių tėvai (globėjai / rūpintojai):

34.1. gauna aiškia, laiku ir reguliariai pateikiamą informaciją apie vaiko mokymąsi, pažangą bei pasiekimus, mokymosi spragas ir reikiamą pagalbą;

34.2. jiems teikiama informacija apie vertinimo kriterijus, procedūras ir tvarką, egzaminų programų paskirtį.

35. Mokytojai:

35.1. pagal pasirinktą būdą planuoja ir atlieka mokinių pažangos bei pasiekimų vertinimą ugdymo procese;

35.2. apibendrina ir įvertina mokinio pasiekimus, pažangą;

35.3. mokykloje nustatyta tvarka fiksuoja vertinimo informaciją;

35.4. informuoja mokinius, jų tėvus, kitus mokytojus, mokyklos vadovus apie mokinių mokymąsi, pasiekimus ir spragas;

35.5. remdamiesi vertinimo informacija, analizuoja ir koreguoja mokinių mokymą ir mokymąsi;

35.6. rūpinasi, kad mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų, būtų laiku suteikiama reikiama pagalba; mokinių tėvai (globėjai / rūpintojai) elektroniniu dienynu ar kitu būdu informuojami apie mokiniui siūlomą suteikti mokymosi pagalbą ir mokinio daromą pažangą;

35.7. derina tarp savęs mokinių pažangos bei pasiekimų vertinimo metodikas.

36. Mokykla:

36.1. nustato bendrą mokinių pažangos bei pasiekimų vertinimo, informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo tvarką;

36.2. vykdo pažangos bei pasiekimų vertinimo, informacijos rinkimo, fiksavimo stebėseną;

36.3. tobulina mokinio asmeninės pažangos indentifikavimo, įsivertinimo ir fiksavimo sistemas;

36.4. įgyvendina „Kolega-kolegai“ modelį, tobulinant mokinių individualios pažangos ir pasiekimų vertinimą;

36.5. koordinuoja atsiskaitymų apimtis ir dažnumą;

36.6. teikia pagalbą mokymosi problemų turintiems mokiniams: organizuoja mokinių pasiekimų ir pažangos aptarimus su tėvais ir mokytojais, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdžius;

36.7. vertina Mokyklos ir mokytojo veiklos kokybę, remdamasi mokinių pasiekimais.

IX SKYRIUS
MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO KRITERIJAI

MUZIKAVIMAS

37. Dalykai: instrumentai, vokalas: fortepijonas, smuikas, gitara, kanklės, akordeonas, klarnetas, fleita, saksofonas, trimitas, trombonas, tūba, dainavimas ir kt.

Mokiniai grojimo muzikos instrumentu mokomųjų dalykų pamokose ir egzaminuose vertinami atsižvelgiant į muzikinių kūrinių atlikimo įgūdžius (teksto tikslumas, ritmas, techninės galimybės), muzikinių kūrinių suvokimą (forma, stilius, interpretacija), muzikavimo išraiškumą (frazavimas, dinamika, harmoninis girdėjimas).

Pradinis ugdymas

37.1. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius.	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą arba dainuojant.	1.1.1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 1.1.2. žinoti garsų ar pauzių trukmę; 1.1.3. žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
1.2. Taisyklingai sėdint / stovint, išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 1.2.2. nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 1.2.3. įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškiai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką.	2.1.1. Paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus.
2.2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. paaiškinti kūrinyje esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis – muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. mokytis susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

37.2. Kūrinių skaičius per metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi metai	Kūrinių skaičius per mokymosi metus					Vertinimo formos	Klasė
		Stambios formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etiudai, vokalizai	Savaitinės valandos		
Fortepijonas	1	–	–	6-8	–	1	Koncertas	
	2–4	1	1	2	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	
Styginiai instrumentai	1	–	–	4	2	1	Koncertas	
	2–4	1–2	–	2–4	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	
Liaudies instrumentai	1	–	–	4	2	1	Koncertas	
	2–4	1	–	4	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	
Pučiamieji instrumentai	1	–	–	4-6	2-4	1	Koncertas	
	2–4	-	–	4	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	
Akordeonas	1	–	–	4-6	2	1	Koncertas	
	2–4	1	1	2	1–2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	
Chorinis dainavimas	1	–	–	4-6	2	1	Koncertas	
	2–4	-	–	4–6	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas (2–3) Patikra (4)	

37.3. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Patenkinamas (4-5 balai)	Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštesnysis (9-10 balai)

Muzikos kūrybos technikos lavinimo pratybos: instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, ritminis tikslumas	Minimalus instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, minimalūs taisyklingos laikysenos, rankos judesių koordinavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Vidutinis instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, vidutiniai taisyklingos laikysenos, rankos judesių koordinavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Labai geras ir puikus instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, ritminis tikslumas
Muzikos kūrybos interpretavimas: nesudėtingų muzikos kūrybos formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas	Minimalūs nesudėtingų muzikos kūrybos formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Vidutiniai muzikos kūrybos formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs muzikos kūrybos formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai
Muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrybos viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradžios pradmenys	Minimalūs kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Vidutiniai kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Labai geri ir puikūs kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys

MUZIKAVIMAS

Pagrindinis ugdymas

37.4. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikavimo technikos įvaldymas.	
Nuostata – tobulinti muzikos kūrybos atlikimo gebėjimus.	
Esminis gebėjimas – tobulinti atlikimo techniką, atliekant vis sudėtingesnę repertuarą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Atlikti sudėtingesnius muzikinius kūrybos kūrinius.	1.1.1. Tiksliai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemones; 1.1.2. naudoti teisingą aplikatūrą, alteraciją, galėti paaiškinti nuorodas; 1.1.3. įvardyti kūrybos formos elementus.
1.2. Tobulinti garso išgavimo įgūdžius.	1.2.1. Naudoti ir gebėti paaiškinti garso išgavimo būdus; 1.2.2. naudoti ir gebėti paaiškinti muzikos instrumento ar balso galimybes formuojant kokybišką garsą.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrybos interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti sudėtingesnę muzikinę tekstą.	
Esminis gebėjimas – atliekant kūrybinį taikyti muzikos kūrybos atskleidimo išraiškos priemones.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Išraiškingai atlikti skirtingų žanrų kūrybos kūrinius.	2.1.1. Atpažinti ir nustatyti kūrybos žanrą, tinkamai jį interpretuoti; 2.1.2. apibūdinti atliekamo kūrybos formą; 2.1.3. stengtis kuo tiksliau atlikti kūrybos faktūros reikalavimus (ritmas, garsas, štrichai); 2.1.4. apibūdinti ir perteikti atliekamų kūrybos emocijas;

	2.1.5. demonstruoti kūrybiškumą, savarankišką mąstymą, sprendžiant kylančius meninius uždavinius.
2.2. Lavinti skaitymo iš lapo įgūdžius.	2.2.1. Savarankiškai analizuoti ir atlikti nežinomą muzikinį tekstą.
2.3. Improvizuoti ir kurti muzikines kompozicijas.	2.3.1. Žinoti improvizavimo ir komponavimo principus; 2.3.2. išskirti muzikos kūrimo priemones ir būdus; 2.3.3. pristatyti savo kūrybinę idėją ir jai įgyvendinti pasirinktas muzikos išraiškos priemones; 2.3.4. gebėti užrašyti ir viešai atlikti savo kūrinį.
3. Veiklos sritis – muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – viešai atlikti muzikinius kūrinius klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose ir kt.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą programą mokyklos ar miesto (rajonų) renginiuose; 3.1.2. tinkamai elgtis scenoje; 3.1.3. žinoti konkursų, festivalių paskirtį, reikalavimus ir juos vykdyti.
3.2. Vertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ar draugų atlikimą (išskiriant privalumus ir trūkumus); 3.2.2. žinoti, stebėti ir vertinti aplinkoje vykstančius muzikinius reiškinius.

37.5. Kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi metai	Kūrinių skaičius per mokymosi metus					Vertinimo formos
		St. formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etiudai, vokalizai	Savaitinės valandos	
Fortepijonas	1–3	1	1	1–2	1–2	2	Atsiskaitymai, koncertas
	4	1		1–2	1	2	Egzaminas
Styginiai instrumentai	1–3	1	–	1–2	1–2	2	Atsiskaitymai, koncertas
	4	1	–	2	1	2	Egzaminas
Liaudies instrumentai	1–3	1	–	1–2	1–2	2	Atsiskaitymai, koncertas
	4	1	–	2	1	2	Egzaminas
Pučiamieji instrumentai	1–3	1	–	1–2	1–2	2	Atsiskaitymai, koncertas
	4	1	–	2	1	2	Egzaminas
Akordeonas	1–3	1	–	1–2	1–2	2	Atsiskaitymai, koncertas
	4	1	1	2	1	2	Egzaminas
Chorinis dainavimas	1–3			4–6	2	2	Atsiskaitymai, Koncertas
	4			3	1	2	Egzaminas

37.6. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai

Pasiekimų sritis	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Muzikos kūrybos tobulinimas: pagrindiniai išgavimai, kvėpavimas, intonavimas, tikslumas	Minimalus būtinas muzikos kūrybos tobulinimas, minimalūs pagrindinių išgavimų kvėpavimo, intonavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Vidutinis muzikos kūrybos tobulinimas, pagrindinių išgavimų kvėpavimo, intonavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Labai geras ir puikus muzikos kūrybos tobulinimas, pagrindinių išgavimų kvėpavimo, intonavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai
Muzikos kūrybos interpretavimas: sudėtingesnių muzikos kūrybos formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas, skaitymo iš lapo įgūdžių lavinimas, improvizacinių gebėjimų ugdymas	Minimalūs sudėtingesnių muzikos kūrybos formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo, skaitymo iš natų, improvizacinių gebėjimų įgūdžiai	Vidutiniai sudėtingesnių muzikos kūrybos formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo, skaitymo iš natų, improvizacinių gebėjimų įgūdžiai	Labai geri ir puikūs sudėtingesnių muzikos kūrybos formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo, skaitymo iš natų, improvizacinių gebėjimų įgūdžiai
Muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrybos viešas atlikimas ir įsivertinimas, kitų atlikėjų vertinimas, sceninės patirties kaupimas	Minimalūs kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo, kitų atlikėjų vertinimo įgūdžiai, sceninės patirties kaupimas	Vidutiniai kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo, kitų atlikėjų vertinimo įgūdžiai, sceninės patirties kaupimas	Labai geri ir puikūs kūrybos viešo atlikimo ir įsivertinimo, kitų atlikėjų vertinimo įgūdžiai, sceninės patirties kaupimas

SOLFEDŽIO DALYKAS

Pradinis ugdymas

38. Solfedžio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą.
1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermės skirtingose tonacijose.	1.3.1. Apibūdinti mažoro ir minoro dermės, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius; 1.3.2. gebėti sudaryti T, S, D nuo garso arba tonacijoje.
2. Veiklos sritis – ritmavimas	

Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti garsų trukmes.	2.1.1. Žinoti natų ir pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Perskaityti ir atlikti ritminius darinius.	2.2.1. Išlaikyti pasirinktą tempą.
2.3. Sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius.	2.3.1. Sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius.
3. Veiklos sritis - muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Įvardyti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. naudojantis muzikiniais terminais ir sąvokomis, apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.3. nustatyti ir įvardyti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją ir ritminį piešinį.

38.1. Pasiekimų vertinimo požymiai /Vertinimo kriterijai

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinasis / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Intonavimas ir solfedžiavimas: vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas; dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 3 ženklų; natų skaitymas smuiko (C1–C2) ir bosu raktuose; harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo 1 iki 5 gr.; kvintakordų T, S, D sudarymas ir dainavimas dermėje	Minimalūs intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai	Vidutiniai intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai
Ritmavimas: natos ir pauzės (perskaito ir atlieka); paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, priešaktis ir užtaktis, sinkopė, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija	Minimalūs ritmavimo įgūdžiai	Vidutiniai ritmavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs ritmavimo įgūdžiai
Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas: elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 1 ženklų; nesudėtingų melodinių ir	Minimalūs muzikos tekstų klausymosi, atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai	Vidutiniai muzikos tekstų klausymosi, atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs muzikos tekstų klausymosi, atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai

ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas			
---	--	--	--

SOLFEDŽIO DALYKAS

Pagrindinis ugdymas

39. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikavimo technikos įvaldymas.	
Nuostata – tobulinti muzikos kūrinių atlikimo gebėjimus.	
Esminis gebėjimas – tobulinti atlikimo techniką, atliekant vis sudėtingesnę repertuarą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Atlikti sudėtingesnius muzikinius kūrinius.	1.1.1. Tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemones; 1.1.2. naudoti teisingą aplikatūrą, alteraciją, galėti paaiškinti nuorodas; 1.1.3. įvardyti kūrinio formos elementus.
1.2. Tobulinti garso išgavimo įgūdžius.	1.2.1. Naudoti ir gebėti paaiškinti garso išgavimo būdus; 1.2.2. naudoti ir gebėti paaiškinti muzikos instrumento ar balso galimybes formuojant kokybišką garsą.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti sudėtingesnę muzikinę tekstą.	
Esminis gebėjimas – atliekant kūrinių taikyti muzikos kūrinių atskleidimo išraiškos priemones.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Išraiškingai atlikti skirtingų žanrų kūrinius.	2.1.1. Atpažinti ir nustatyti kūrinių žanrą, tinkamai jį interpretuoti; 2.1.2. apibūdinti atliekamo kūrinio formą; 2.1.3. stengtis kuo tiksliau atlikti kūrinio faktūros reikalavimus (ritmas, garsas, štrichai); 2.1.4. apibūdinti ir perteikti atliekamų kūrinių emocijas; 2.1.5. demonstruoti kūrybiškumą, savarankišką mąstymą, sprendžiant kylančius meninius uždavinius.
2.2. Lavinti skaitymo iš lapo įgūdžius.	2.2.1. Savarankiškai analizuoti ir atlikti nežinomą muzikinį tekstą.
2.3. Improvizuoti ir kurti muzikines kompozicijas.	2.3.1. Žinoti improvizavimo ir komponavimo principus; 2.3.2. išskirti muzikos kūrimo priemones ir būdus; 2.3.3. pristatyti savo kūrybinę idėją ir jai įgyvendinti pasirinktas muzikos išraiškos priemones; 2.3.4. gebėti užrašyti ir viešai atlikti savo kūrinių.
3. Veiklos sritis – muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje	
Esminis gebėjimas – viešai atlikti muzikinius kūrinius klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose ir kt.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą programą mokyklos ar miesto (rajono) renginiuose; 3.1.2. tinkamai elgtis scenoje; 3.1.3. žinoti konkursų, festivalių paskirtį, reikalavimus ir juos vykdyti.
3.2. Vertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ar draugų atlikimą (išskiriant privalumus ir trūkumus); 3.2.2. žinoti, stebėti ir vertinti aplinkoje vykstančius muzikinius reiškinius.

39.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus / būt Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / aukštesnysis (9-10 balai)
Intonavimas ir solfedžiavimas: vienbalsių ir dvibalsių homofoninių arba polifoninių melodijų ir dainų solfedžiavimas; 2-3 rūšių mažorinių ir minorinių gamų dainavimas, dermių laipsnių intonavimas; natų skaitymas ir transponavimas smuiko ir boso raktuose; harmoninių ir melodinių intervalų dainavimas dermėje ir nuo garso; T, S, D, D7 akordų ir jų apvertimų, padidintų ir sumažintų kvintakordų sudarymas ir dainavimas dermėje	Minimalūs intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai	Vidutiniai intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs intonavimo ir solfedžiavimo įgūdžiai
Ritmavimas: sudėtingesnių ritminių darinių atpažinimas, atlikimas ir dirigavimas; paprasti, sudėtiniai, mišrūs ir kintamieji metrai	Minimalūs ritmavimo įgūdžiai	Vidutiniai ritmavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs ritmavimo įgūdžiai
Muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas: mažoras ir minoras (natūralus, harmoninis, melodinis), intervalai, akordų užrašymo būdai, pagrindinės funkcijos, T, S, D, D7 akordai ir jų apvertimai, padidinti ir sumažinti kvintakordai, ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai; melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas	Minimalūs muzikos tekstų atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai	Vidutiniai muzikos tekstų atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs muzikos tekstų atpažinimo ir užrašymo įgūdžiai

ANSAMBLIS

(vokalinis, instrumentinis, kamerinis, duetas, trio, kvartetas)

40. Ansamblio (orkestro) mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansamblio pojūčio ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinių.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmais.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis – kūrinių interpretavimas ansamblyje.	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.

2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

40.1. Pasiekimų vertinimo požymiai /Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritis	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Ansamblio pojūčio lavinimas: sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius	Minimalūs gebėjimo girdėti ir vertinti save bei kitus ansamblio dalyvius įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Vidutiniai gebėjimo girdėti ir vertinti save bei kitus ansamblio dalyvius įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Labai geri ir puikūs gebėjimo girdėti ir vertinti save bei kitus ansamblio dalyvius įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys
Muzikos kūrinių interpretavimas: nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas	Minimalūs nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Vidutiniai nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai
Muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrinių viešas atlikimas ir įšivertinimas, sceninės patirties pradmenys.	Minimalūs kūrinių viešo atlikimo ir įšivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenų kaupimas	Vidutiniai kūrinių viešo atlikimo ir įšivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenų kaupimas	Labai geri ir puikūs kūrinių viešo atlikimo ir įšivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenų kaupimas

40.2. Kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 kūriniai.

ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS PRADINIS IR PAGRINDINIS UGDYMAS

41. Antrojo muzikos instrumento mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinio tematiką.
1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	

Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškiai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis – muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose pasirodymuose scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste. Sceninės kultūros lavinimas.
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

41.1. Pasiekimų vertinimo požymiai /Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Patenkinamas (4-5 balai)	Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštesnysis (9-10 balai)
Muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos: instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, ritminis tikslumas	Minimalus instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, vidutiniai taisyklingos laikysenos, rankos judesių koordinavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Vidutinis instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, vidutiniai taisyklingos laikysenos, rankos judesių koordinavimo, ritminio tikslumo įgūdžiai	Labai geras ir puikus instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, ritminis tikslumas
Muzikos kūrinių interpretavimas: nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas	Silpni/patenkinami nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Vidutiniai muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai
Muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys	Silpni/patenkinami kūrinių viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Vidutiniai kūrinių viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Labai geri ir puikūs kūrinių viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys

41.2. Kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–6 skirtingo charakterio kūriniai.

CHORO (CHORINIO DAINAVIMO IR DAINAVIMO) DALYKAS

42. Choro (chorinio dainavimo ir dainavimo mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – chorinio dainavimo įgūdžių formavimas.	
Nuostata – įgyti vokalinio muzikavimo patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

1.1. Formuoti taisyklingą kvėpavimą ir tobulinti vokalinius įgūdžius.	1.1.1. Pademonstruoti taisyklingo kvėpavimo ir garso formavimo ypatumus ir garso išgavimo būdus.
1.2. Dainuojant taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus.	1.2.1. Atpažinti ir nusakyti muzikos kalbos elementus ir išraiškos priemones.
2. Veiklos sritis – chorinių kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – atskleisti chorinio kūrinio interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Stilingai atlikti chorinės muzikos kūrinių.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
2.2. Perteikti muzikos kūrinio charakterį.	2.2.1. Apibūdinti kūrinio nuotaiką ir dinamiką.
3. Veiklos sritis - atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje	
Esminis gebėjimas – parengti koncertinę programą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste; 3.2.2. Žinoti sceninės kultūros reikalavimus.
3.3. Pritaikyti dainavimo įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda dainavimas.

42.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Chorinio dainavimo / dainavimo įgūdžių formavimas: dainavimo technikos lavinimo pratybos	Minimalūs chorinio dainavimo / dainavimo įgūdžiai	Vidutiniai chorinio dainavimo / dainavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs chorinio dainavimo / dainavimo įgūdžiai
Chorinių kūrinių / dainų interpretavimas: nesudėtingų chorinių kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas	Minimalūs nesudėtingų chorinių kūrinių/dainų formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Vidutiniai nesudėtingų chorinių kūrinių / dainų formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs nesudėtingų chorinių kūrinių / dainų formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimo ir atlikimo įgūdžiai
Muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: chorinių kūrinių / dainų viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys	Minimalūs chorinių kūrinių / dainų viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Vidutiniai chorinių kūrinių / dainų viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys	Labai geri ir puikūs chorinių kūrinių / dainų viešo atlikimo ir įsivertinimo įgūdžiai, sceninės patirties pradmenys

42.2. Kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–8 skirtingo charakterio kūriniai.

MUZIKOS ISTORIJA

Pagrindinis ugdymas

43. Muzikos istorijos mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas.	
Nuostata – suprasti ir domėtis muzikinės kultūros ištakomis, raida ir tradicijomis.	
Esminis gebėjimas – remiantis sukaupta muzikos istorijos ir kitų mokomųjų dalykų patirtimi atpažinti vokalius ir instrumentinius tembrus, muzikos kūrinius, juos apibūdinti.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įsiminti ir atpažinti muzikos kūrinius.	1.1.1. Nustatyti, kuriai stilistinei epochai priskirtinas klausomas muzikos kūrinys; 1.1.2. atpažinti klausomų muzikos kūrinių vokalius ir instrumentinius tembrus, ansamblių ir orkestrų sudėtis.
1.2. Apibūdinti klausomus muzikos kūrinius.	1.2.1. Tiksliai ir taisyklingai vartoti specifinius terminus ir apibūdinimus; 1.2.2. žinoti nurodytos epochos vokalinės ir instrumentinės muzikos žanrus bei formas; 1.2.3. paaiškinti įvairių solinių, kamerinių ir orkestrinių kūrinių skirtumus.
1.3. Atpažinti ir apibūdinti instrumentinės muzikos kūrinio formą.	1.3.1. Paaiškinti muzikos formų struktūrinius elementus; 1.3.2. nurodyti periodo, variacijų, rondo, sonatos ir fugos ir kitų muzikos formų savybes.
2. Veiklos sritis - muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas.	
Nuostata – domėtis savo aplinkos muzikiniais ir kultūriniais reiškiniais, lankytis koncertuose, kituose muzikiniuose ir kultūrinuose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – apibūdinti muzikos kontekstą, stebėti ir vertinti savo aplinkos muzikinius reiškinis, aktyviai juose dalyvauti.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Dalyvauti ir vertinti koncertus ir kitus muzikinius, kultūrinius renginius ir reiškinis.	2.1.1. Apibūdinti išgirstų muzikos kūrinių kultūrinį ir meninį kontekstą; 2.1.2. nurodyti Lietuvos ir pasaulio žymiausias vokalinės ir instrumentinės muzikos solistus, kamerinius ansamblius, orkestrus, chorus, dirigentus, koncertines sales.
2.2. Aktyviai dalyvauti kultūrinėje veikloje, meniniuose projektuose.	2.2.1. Apibūdinti meninės veiklos formas ir jų reikšmę savo aplinkos socialiniam kultūriniam gyvenimui; 2.2.2. parengti ir pristatyti kūrybinius projektus (pvz., rašinius apie išklaustytus koncertus, pristatymus, interviu su atlikėjais ir pan.).

43.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas	Minimalūs lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymosi ir apibūdinimo įgūdžiai	Vidutiniai lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymosi ir apibūdinimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymosi ir apibūdinimo įgūdžiai

Lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas	Minimalūs lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimo ir vertinimo įgūdžiai	Vidutiniai lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimo ir vertinimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimo ir vertinimo įgūdžiai
---	---	--	--

DAILĖS PROGRAMA

DALYKAI: Dailės pažinimas ir raiška, piešimas, tapyba, skulptūra, kompozicija

DAILĖS PAŽINIMAS IR RAIŠKA

Pradinis ugdymas

44. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška.	
Nuostata – įsitraukti į kūrybos procesą. Vizualizuoti savo idėjas piešiant, tapant ar lipdant. Išbandyti skirtingas medžiagas ir technikas. Pasitikėti savo meniniais gebėjimais ir drąsiai kurti. Domėtis savo krašto kultūra	
Esminis gebėjimas: kelti ir įgyvendinti vizualias idėjas, išbandant grafines, spalvines, erdvines raiškos priemones bei technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti sumanymus, vizualias idėjas ar vaizduoti pasirinktus motyvus, komponuojant plokštumoje ar erdvėje.	1.1.1. Kelti ir vystyti vizualius sumanymus; 1.1.2. pasirinkti vaizdavimo motyvus; 1.1.3. stebėti ir analizuoti supančią aplinką; 1.1.4. semtis vizualių idėjų stebint tautodailės ir profesionaliojo meno kūrinius; 1.1.5. komponuoti erdvines formas, motyvus ar atskirus elementus apibrėžtoje plokštumoje.
1.2. Naudotis elementariomis spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos techninėmis priemonėmis, įgyvendinti sumanymus, naudojant nesudėtingas technikas.	1.2.1. Atpažinti ir skirti elementarias piešimo bei grafikos priemones bei medžiagas, žinoti tradicinius jų naudojimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.2. skirti tradicines tapybines priemones bei dažus, žinoti pagrindines jų savybes, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.3. skirti pagrindines skulptūros bei keramikos priemones ir medžiagas, žinoti elementarius lipdybos ir konstravimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas.
1.3. Kuriant naudoti pagrindinius meninius raiškos elementus ir priemones.	1.3.1. Išgauti įvairių atspalvių maišant pagrindines, papildomas, chromatines bei achromatines spalvas. Pasirinkti spalvų derinius; 1.3.2. naudoti įvairias linijas, dėmes, formas, išgauti skirtingų tonų, tekstūrų; 1.3.1. lipdyti, konstruoti ir jungti įvairias erdvines formas, bendrais bruožais perteikiant jų charakterį bei paviršių faktūras.
2. Veiklos sritis – dailės pažinimas ir reflektavimas.	
Esminis gebėjimas – reflektuoti ir įsivertinti dailės, kultūros paminklus bei reiškinius, taikyti dailės pažinimo įgūdžius praktinėje veikloje ir gyvenime.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Susieti kūrinio nuotaiką su dailės raiškos priemonėmis.	2.1.1. Paaiškinti vartojamus elementarius meno ir dailės terminus; 2.1.2. atpažinti ir skirti pagrindines dailės rūšis, žanrus ir kai kurias technikas; 2.1.3. vartojant elementarias dailės sąvokas apibūdinti kūrinio keliamą įspūdį, nuotaiką, išvardinti pagrindines meninės raiškos priemones.

2.2. Ižvelgti tautodailėje, meniniame palikime ir šiuolaikiniame mene raiškos priemonių kaitą.	2.2.1. Išvardinti esminius tautodailės bruožus; 2.2.2. atpažinti lietuvių liaudies meno simbolius, juos paaiškinti; 2.2.3. atpažinti ir palyginti kai kuriuos skirtingų epochų meno kūrinius; 2.2.4. savais žodžiais apibūdinti pastebimus meninės raiškos skirtumus įvairiose epochose ir kultūrose.
2.3. Stebėti ir vertinti savo, kitų kūrybą bei pasiekimus parodose, meninėse akcijose, projektuose.	2.3.1. Pasirinkti ir išvardyti dailės kūrinio vertinimo kriterijus; 2.3.2. apibūdinti pasirinktus darbus, pagrįsti savo nuomone.

44.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
<p>Spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška:</p> <p>1. Komponavimas plokštumoje, erdvinės formos kūrimas, formų komponavimas tarpusavyje; teminės kompozicijos, natūrmortas, peizažas, portretas, abstrakti, siužetinė kompozicija.</p> <p>Nesudėtingi funkcionalūs objektai. Natūra ir meninis vaizdas. Esminių natūros bruožų perteikimas. Kūrinio idėja, perteikiama nuotaika. Kūrybinės interpretacijos, remiantis natūra, tautodaile, profesionaliuoju menu.</p> <p>2. Tapymas guašu, akvarele. Piešimas pieštuku, tušu, kreidelėmis, pastele, anglimi, sangina ir kt. Lipdyba iš molio, plastilino, gipso formavimas, erdvių formų kūrimas lankstant, konstravimas iš įvairių medžiagų, papjė mašė. Karpymas, lankstymas, aplikacija, koliažas, grotažas, atspaudai, nesudėtingos grafikos technikos, įvairios mišrios bei eksperimentinės technikos ir kt.</p> <p>3. Pagrindinių, papildomų chromatinių ir achromatinių spalvų maišymas, atspalviai, šiltos – šaltos, šviesios – tamsios spalvos, nuotaikos kūrimas spalvomis. Taškas, linija, dėmė, tonas, štrichas, tekstūra. Geometrinės ir gamtinės formos, paviršiaus charakteris, faktūra, reljefas, įspaudai, funkcionalios formos. Ritmas, statika – dinamika, simetrija – asimetrija, kontrastas – niuansas.</p>	Minimalūs spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos įgūdžiai	Vidutiniai spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos įgūdžiai	Labai geri ir puikūs spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos įgūdžiai
<p>Dailės pažinimas ir reflektavimas</p> <p>Menas mūsų aplinkoje. Menas kaip žaidimas. Dailės terminai. Dailės rūšys ir žanrai. Plastinės kalbos elementai. Etnokultūra: kalendorinės šventės, papročiai, pasakos, simboliai. Tautodailė: formos, medžiagos, dekoras, ornamentas, spalvos. Dailės kūrinio analizės pradmenys.</p>	Minimalūs dailės pažinimo ir reflektavimo įgūdžiai	Vidutiniai dailės pažinimo ir reflektavimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs dailės pažinimo ir reflektavimo įgūdžiai

PIEŠIMAS Pagrindinis ugdymas

45. Piešimo mokinių pasiekimai:

Nuostatos: siekti nuosekliai įvaldyti piešimo priemones ir technikas, bei jas savitai panaudoti. Tyrinėti, analizuoti natūrą ir žvelgti į ją piešėjo akimis. Siekti ištraukti iš piešimo procesą ir juo mėgautis. Pasitikėti savo gebėjimais. Vizualizuoti savo mintis ir idėjas piešiant	
1. Veiklos sritis – piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas	
Esminis gebėjimas: sąmoningai naudotis piešimo techninėmis priemonėmis, valdyti ir rinktis piešimo technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Gebėti naudotis piešimo techninėmis priemonėmis ir tikslingai jas pasirinkti	1.1.1. Teisingai vartoti piešimo sąvokas ir terminologiją; 1.1.2. skirti piešimo priemones; 1.1.3. išbandyti įvairias atskirų piešimo priemonių panaudojimo galimybes, išmanyti darbo jomis specifiką
1.2. Valdyti piešimo technikas ir sąmoningai jomis naudotis	1.2.1 Skirti ir apibūdinti piešimo technikas; 1.2.2 išbandyti skirtingas piešimo technikas, išmanyti darbo jomis specifiką ir teikiamas raiškos galimybes
2. Veiklos sritis – trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis klasikinio piešinio formavimo principų įsisavinimas	
Esminis gebėjimas: suprasti piešinio formavimo principus ir sąmoningai naudotis jais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Komponuoti piešinį	2.1.1. Nusakyti pagrindinius komponavimo principus; 2.1.2. įkomponuoti objektą lape; 2.1.3. sukombonuoti objektus tarpusavyje
2.2. Nustatyti vaizduojamų objektų proporcijas ir proporcijų santykius	2.2.1. Žinoti ir taikyti empirinius proporcijų matavimo būdus; 2.2.2. nustatyti objekto proporcijas ir jas fiksuoti plokštumoje; 2.2.3. nustatyti atskirų objektų proporcijų santykius
2.3. Vaizduoti trimačius objektus ir erdvę, taikant linijinės ir toninės perspektyvos principus	2.3.1. Nusakyti centrinės ir kampinės perspektyvos principus; 2.3.2. praktiškai juos taikyti
2.4. Modeliuoti apimtinės formas ir erdvę	2.4.1. Modeliuoti ir lyginti skirtingus tonus, skirti tono niuansus; 2.4.2. tonu perteikti šviesą ir šešėlį; 2.4.3. nusakyti kampuotų ir apvalių figūrų modeliavimo ypatybes; 2.4.4. atskleisti šviesos ir daikto formos sąveiką
2.5. Tikslingai naudoti piešimo plastinės raiškos elementus	2.5.1. Įvardinti piešimo plastinės raiškos elementus; 2.5.2. atskleisti jų naudojimo galimybes
3. Veiklos sritis – piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti supančios aplinkos atvaizdavimo (piešimo iš natūros) įgūdžius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus	3.3.1. Perteikti vaizduojamo objekto konstrukciją; 3.1.1 pastebėti ir užfiksuoti esminius piešiamų objektų bruožus bei ypatybes; 3.1.2 perteikti toną, medžiagiškumą; 3.1.3 perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, minimaliai išmanyti plastinę anatomiją.
3.2. Atvaizduoti objektų grupes bei erdvę	3.2.1. Sustatyti daugiaplanį konstrukcinį piešinį; 3.2.2. pastebėti ir fiksuoti objektų skirtumus (proporcijų, formos, konstrukcijos, tono, apšvietimo, paviršiaus charakterio ir pan.)
3.3. Rinktis keliamus uždavinius atitinkančius piešimo būdus	3.3.1 Išmanyti eskizinį ir studijinį piešinį. 3.3.2. skirti konstruktyvinį, interpretacinį, eksperimentinį piešimą bei žinoti jo paskirtį
3.4. Analizuoti natūrą bei piešinį (jos atvaizdą)	3.4.1 Pastebėti ir fiksuoti formos ir tono niuansus; 3.4.2. perteikti visumos ir detalės santykį; 3.4.3. lyginti natūrą ir piešinį, bei kelis piešinius tarpusavyje
4. Veiklos sritis – kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	

Esminis gebėjimas: kūrybiškai perteikti natūrą, tikslingai rinktis piešimo būdus, plastines priemones ir technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
4.1. Tikslingai rinktis ir kūrybiškai naudoti piešimo priemones bei technikas	4.1.1. Pasirinkti piešimo priemones ir technikas individualiam sumanymui perteikti. 4.1.2. išbandyti eksperimentines piešimo technikas ir piešinio formavimo būdus; 4.1.3. siekti individualumo formuojant piešimo braižą.
4.2. Kūrybiškai perteikti ir interpretuoti fiksuojamą medžiagą savo darbuose	4.2.1. Susipažinti su piešimo plastinės kalbos istorine raida; 4.2.2. tinkamai pasirinkti piešimo plastinės kalbos priemones piešinio idėjai perteikti; 4.2.3. išbandyti interpretavimo būdus ir galimybes bei taikyti juos piešiant; 4.2.4. formuoti individualų požiūrį į natūrą ir ją kūrybiškai perteikti
4.3. Dalyvauti piešinių parodose, projektuose ir pan.	4.3.1. Pritaikyti įvaldytas piešimo technikas ir priemones kūrybiniame piešime; 4.3.2. savarankiškai piešti, mokėti kelti individualius tikslus

45.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas	Minimalus piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, chaotiškas piešimo technikų įvaldymas	Vidutinis piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, vidutiniškai nuoseklus piešimo technikų įvaldymas	Aukštas piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas
Trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas	Minimalus trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje. Mokinys vaizduoja trimačius objektus ir erdvę, taiko linijinę ir toninę perspektyvą, tačiau nepavyksta išvengti netikslumų.	Vidutiniškai moka nustatyti objekto proporcijas bei jas fiksuoti plokštumoje. Netiksliai nustato atskirų objektų proporcijų tarpusavio santykius.	Aukštas trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas. Mokinys moka tiksliai atvaizduoti trimačius objektus, įsigilinti į jų konstrukciją. Skiria konstruktyvinį, interpretacinį ir eksperimentinį piešimą. Žino jų paskirtį.

Natūros / piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas	Minimalus natūros / piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas. Mokinys vaizduoja paprastesnius natūros objektus, perteikia toną, medžiagiškumą.	Vidutinis natūros / piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas. Mokinys moka atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus, perteikia jų esminius bruožus, tačiau pasigendama gilesnės analizės.	Aukštas natūros / piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas. Mokinys ne tik fiksuoja objektą, bet ir interpretuoja sukeltus išgyvenimus.
Kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	Minimalus kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Atliekant užduotis, remiasi mokytojo pasiūlymais, naudoja pasiūlytą stilistiką ir vaizdavimo būdą.	Vidutinis kūrybiškumo lygis. Mokinys pasiūlo idėjų ir konsultuodamasis su mokytoju, ieško raiškos priemonių sumanymui įgyvendinti.	Aukštas kūrybiškumo lygis. Mokinys pasiūlo originalių kūrybinių idėjų, numato atlikimo etapus. Savarankiškai pasirenka stilistiką ir vaizdavimo būdą.

SKULPTŪRA

Pagrindinis ugdymas

46. Skulptūros mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Materializuoti plastines idėjas kuriant erdvines formas ir formuojant erdvę. Gilinti formas ir erdvės suvokimą. Siekti tikslingai taikyti formas kūrimo būdus kūrybinėse užduotyse.	
Pažinti, tikslingai praktikoje pasirinkti medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Sieti formą, idėją, funkciją, medžiagą ir erdvę. Įprasminti savo idėjas formas srityje.	
1. Veiklos sritis – žinių apie skulptūros medžiagų ir priemonių technines galimybes bei skulptūrinės plastinės kalbos elementus įgijimas.	
Esminis gebėjimas: skirti skulptūros technikas ir formas kūrimo būdus, įsisavinti pagrindinę skulptūrinės plastikos terminiją, naudoti skulptūros plastinės raiškos elementus.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įvaldyti skirtingas skulptūros medžiagas, priemones ir formas kūrimo būdus	1.1.1. Atpažinti ir skirti skulptūros technikas; 1.1.2. įvardinti technologiškai reikalingas medžiagas, priemones bei formas kūrimo būdus; 1.1.3. įvardinti pagrindinių medžiagų skulptūrinės ir technologines savybes, išmanyti darbo jomis ypatumus ir galimybes; 1.1.4. giliau išmanyti lipdybos technikas bei keramikos technologiją; 1.1.5. įvardinti objekto mechaninės kopijos atlikimo būdus, priemones ir technologijas
1.2. Apibūdinti skulptūros plastinės raiškos priemones ir jas taikyti	1.2.1. Taisyklingai vartoti skulptūros sąvokas ir terminologiją; 1.2.2. skirti skulptūros plastinės raiškos priemones; 1.2.3. nusakyti jų naudojimo galimybes
2. Veiklos sritis – formos suvokimo ugdymas.	
Esminis gebėjimas: tikslingai naudoti formą, jos plastiką atvaizduojant natūrą ir kuriant.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

2.1. Sieti formą, idėją, funkciją ir medžiagą	2.1.1. Skirti formų charakterius ir žinoti jų panaudojimo idėjai perteikti galimybes; 2.1.2. įvardinti formos ir funkcijos tarpusavio priklausomybę. 2.1.3. taikyti funkcionalaus objekto kūrimo metodiką. 2.1.4. atskleisti medžiagos, formos ir formos plastikos tarpusavio priklausomybę.
2.2. Sieti formą ir erdvę	2.2.1. Nusakyti erdvės ir skulptūrinio objekto santykį; 2.2.2. parinkti skulptūriniam objektui tinkamą vietą erdvėje; 2.2.3. apibūdinti, kaip skulptūrinėmis struktūromis apvaldyti erdvę.
2.3. Formą analizuoti atsietai nuo objekto	2.3.1. Įvardinti objekto formos savybes; 2.3.2. apibūdinti formos ir spalvos santykį; 2.3.3. apibūdinti formos ir paviršiaus (faktūros) santykį.
3. Veiklos sritis – nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti skulptūrinės raiškos (lipdymo) įgūdžius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus	3.1.1. Perteikti objekto skulptūrinių masių proporcijas bei sustatymą; 3.1.2. atskleisti vaizduojamo objekto vidinę konstrukciją; 3.1.3. išskirti ir perteikti esminius lipdomų objektų bruožus, formos išraiškingumą; 3.1.4. perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, Taikyti bent minimalias plastinės anatomijos žinias.
3.2. Lipdyti reljefą, apvalią skulptūrą	3.2.1. Įvardinti reljefo ir apvalios skulptūros rūšis; 3.2.2. paaiškinti erdvinio objekto vaizdavimo reljefe ir apvalioje skulptūroje specifinius skirtumų išmanymą
3.3. Skulptūrinėmis priemonėmis perteikti formą, formos ir paviršiaus charakterį, faktūrą medžiagiškumą, erdvę	3.3.1. Taikyti formos, faktūros, medžiagiškumo, erdvės, perteikimo būdus. 3.3.2. įvardinti skirtingų kultūrinių epochų tikrovės suvokimo ir vaizdavimo būdus skulptūros priemonėmis.
3.4. Lavinti pastabumą, natūros ir nulipdyto objekto analizavimo bei lyginimo įgūdžius	3.4.1. Pastebėti ir perteikti formos niuansus; 3.4.2. atskleisti visumos ir detalės santykį; 3.4.3. mokėti apibendrinti formą; 3.4.4. analizuoti natūrą ir užfiksuotą vaizdą.
3.5. Perteikti asmeninį (emocinį, loginį ar kt.) santykį su vaizduojamu objektu	3.5.1. Įvardinti vaizduojamo objekto nuotaiką; 3.5.2. apibūdinti objekto charakterį.
4. Veiklos sritis – kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.	
Esminis gebėjimas: sąmoningai ir kūrybiškai naudoti skulptūrinės raiškos priemones, siekiant meninio rezultato.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
4.1. Demonstruoti individualius skulptūrinės plastikos ir technikos(ų) įgūdžius	4.1.1. Įvardinti individualaus meninio braižo požymius; 4.1.2. įvardinti klasikines ir eksperimentines skulptūros technikas, vaizdo kūrimo netradicinėmis priemonėmis galimybes; 4.1.3. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslumą
4.2. Sąmoningai interpretuoti ir transformuoti formas norimai idėjai išreikšti	4.2.1. Taikyti skirtingus interpretavimo būdus, išmanyti jų teikiamas galimybes; 4.2.2. argumentuoti savo pasirinkimą vaizduoti (ne)akademiniomis formomis, formuluoti idėjas; 4.2.3. eksperimentuoti ieškant tinkamos formos plastikos
4.3. Tikslingai jungti skulptūrinės ir kitų dailės sričių plastinės kalbos elementus, gebėti juos kūrybiškai panaudoti idėjos įprasminimui	4.3.1. Įvardinti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo skulptūros stilistines plastinės kalbos savybes; 4.3.2. analizuoti kitų vizualiųjų menų plastikos elementų panaudojimo skulptūrinėje raiškoje galimybes

4.4. Dalyvauti parodose, projektuose ir pan.	4.4.1. Apibūdinti, analizuoti, vertinti, interpretuoti savo ir kitų skulptūrinės raiškos darbus; 4.4.2. apibūdinti konteksto svarbą; 4.4.3. mokėti kelti individualius tikslus savarankiškai kuriant
--	--

46.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Žinių apie tapybos, skulptūros medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas ir taikymas praktikoje	Minimalios žinios apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes, silpni ir patenkinami tapybos plastinės kalbos elementų įgijimo ir taikymo praktikoje įgūdžiai.	Vidutinės žinios apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei vidutiniai tapybos plastinės kalbos elementų įgijimo ir taikymo praktikoje įgūdžiai.	Puikios ir labai geros žinios apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes, labai geri ir puikūs tapybos plastinės kalbos elementų įgijimo ir taikymo praktikoje įgūdžiai.
Spalvų suvokimo, gebėjimo jas perteikti bei tikslingai naudoti spalvas ir spalvinius derinius ugdymas	Minimalūs spalvų suvokimo, gebėjimo jas perteikti bei tikslingai naudoti spalvas ir spalvinius derinius įgūdžiai.	Vidutiniai spalvų suvokimo, gebėjimo jas perteikti bei tikslingai naudoti spalvas ir spalvinius derinius įgūdžiai.	Puikūs ir labai geri spalvų suvokimo, gebėjimo jas perteikti bei tikslingai naudoti spalvas ir spalvinius derinius įgūdžiai.
Nuoseklus tapymo įgūdžių ir plastinių raiškos priemonių formavimas, atvaizduojant natūros objektus ir reiškinius	Minimalūs tapymo ir plastinių raiškos priemonių formavimo įgūdžiai, atvaizduojant natūros objektus ir reiškinius.	Vidutiniai tapymo ir plastinių raiškos priemonių formavimo įgūdžiai, atvaizduojant natūros objektus ir reiškinius.	Lanai geri ir puikūs tapymo ir plastinių raiškos priemonių formavimo įgūdžiai, atvaizduojant natūros objektus ir reiškinius.
Kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	Minimalūs kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymosi įgūdžiai	Vidutiniai kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymosi įgūdžiai	Labai geri ir puikūs kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymosi įgūdžiai

KOMPOZICIJA

47. Kompozicijos mokinių pasiekimai:

<p>Nuostatos: Domėtis, kaip tikslingai taikyti kompozicinės raiškos elementus, priemones, o taip pat kompozicijos sisteminius principus kūrybinėse užduotyse. Siekti pažinti, tikslingai pasirinkti ir taikyti praktikoje medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Skirti prasmę nuo reikšmės. Norėti realizuoti kūrybinėje veikloje ir rasti jai vietas savo asmeniniame gyvenime. Atsakingai žiūrėti į kūrybą</p>		
1. Veiklos sritis – formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas		
Esminis gebėjimas: naudoti kompozicinės raiškos priemones bei sisteminius principus kuriant		
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">Gebėjimai</td> <td style="width: 50%;">Žinios ir supratimas</td> </tr> </table>	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Gebėjimai	Žinios ir supratimas	

1.1. Naudoti plastinės raiškos elementus, taikant kompozicines raiškos priemones	1.1.1. Taikyti kompozicinės raiškos elementus (taškas ir linija, dėmė, šviesa ir šešėlis, spalva ir tonas). 1.1.2. įvardinti ir paaiškinti kompozicinės raiškos priemones (dydis, proporcijos ir orientacija, simetrija, asimetrija ir dissimetrija, statika ir dinamika, kontrastas, niuansas ir tapatybė, ritmas ir ornamentas) ir jų panaudojimo galimybes
1.2. Gebėti kurti skirtingo pobūdžio kompozicijas	1.2.1. Analizuoti klasikinės kompozicijos rūšis pagal kompozicinių elementų išdėstymą bei pagal santykį su regimuoju pasauliu; 1.2.2. apibūdinti kompozicijų rūšis.
2. Veiklos sritis – sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas	
Esminis gebėjimas: naudoti sisteminius komponavimo principus kuriant	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Komponuoti, taikant kompozicijos sisteminius principus	2.1.1. Plėtoti temą, vystyti siužetą; 2.1.2. atskleisti įvairias nuotaikas; 2.1.3. atrasti individualumo elementus plastinėje kalboje; 2.1.4. įvardinti stilizacijos ypatumus, plastiškai interpretuoti vizualumą; 2.1.5. suprasti simbolių semantinę struktūrą, mokėti pritaikyti ją praktikoje; 2.1.6. suprasti funkcionalumo ir kūrinio plastikos sąryšį; 2.1.7. įvardinti įvairius santykio su aplinka aspektus; 2.1.8. taikyti stilistinės visumos formavimo principus. 2.1.9. paaiškinti subjektyvumo įtaką kūrybai; 2.1.10. vystyti idėją formuluojant sumanymo esmę, išsikeliant koncepciją; 2.1.11. atskleisti konteksto svarbą, 2.1.12. sąmoningai orientuotis vertybinėse kategorijose; 2.1.13. išreikšti ideologiją
3. Veiklos sritis – pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos	
Esminis gebėjimas: įgyvendinti idėjas, tikslingai panaudojant kompozicines raiškos priemones, medžiagas bei technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Tikslingai naudoti kompozicijos teorijos žinias ir įgytus praktinius įgūdžius, pasirinktos dailės srities kūriniai sukurti.	3.1.1. Išvardinti dailės šakas, apibūdinti jų raiškos skirtumus ir teikiamas galimybes; 3.1.2. susipažinti su pasirinktos dailės šakos technines ir plastines raiškos savybes, jų panaudojimo galimybes bei būdus; 3.1.3. išbandyti pasirinktos dailės šakos klasikinės bei eksperimentinės technikas; 3.1.4. žinoti pasirinktos dailės šakos plastinės kalbos istorinę raidą; 3.1.5. analizuoti pasirinktos dailės šakos kompozicinę specifiką.
3.2. Vizualiai reikšti asmenines menines idėjas, ieškoti individualių raiškos formų.	3.2.1. įvardinti idėjos ir medžiagos santykio, įvairialypių kūrinio ir aplinkos santykio aspektų, stilistinės visumos, autoriaus – kūrinio – žiūrovo subjektyvaus santykio, vertybinės orientacijos, ideologijos ir kt. klausimų svarbą kuriant; 3.2.2. atskleisti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo plastinės kalbos savybes.
3.3. Dalyvauti parodose, projektuose ir pan.	3.3.1. Reikšti kūrybines iniciatyvas, formuluoti asmeninius meninius tikslus; 3.3.2. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą.

47.1. Pasiekimų vertinimo požymiai / Vertinimo kriterijai:

Pasiekimų sritys	Lygiai		
	Minimalus būtinas / Patenkinamas (4-5 balai)	Vidutinis / Pagrindinis (6-8 balai)	Aukštas / Aukštesnysis (9-10 balai)
Formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas	Minimalūs formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimo įgūdžiai	Vidutiniai formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimo įgūdžiai	Labai geri ir puikūs formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimo įgūdžiai
Sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas	Minimalus būtinas ir patenkinamas sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas	Vidutinis sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas	Labai geras ir puikus sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas
Pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos	Minimalūs pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimo įgūdžiai, individualių raiškos formų paieškos.	Vidutiniai pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimo įgūdžiai, individualių raiškos formų Paieškos.	Labai geri ir puikūs pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimo įgūdžiai, individualių raiškos formų Paieškos.

X SKYRIUS

DIDAKTINĖS NUOSTATOS MENINIAME UGDYME

48. Į kompetencijas orientuotas meninis ugdymas grindžiamas šiais **didaktiniais principais**:

- **Prieinamumo** – atsižvelgiama į amžiaus tarpsnio ypatumus, į vaiko asmeninį patyrimą, jo gebėjimus, galimybes, interesus, polinkius, poreikius (pripažinimo, sėkmės išgyvenimo ir pan.), į šio amžiaus vaikų fizines, emocines, intelektines galias ir kt.
- **Humaniškumo** – pastebimas ir gerbiamas kiekvienas vaikas; tikima geraisiais jo pradais; palaikomi vaikų sumanymai, džiaugiamasi jų laimėjimais; mokytojo ir vaikų santykiai grindžiami tarpusavio pasitikėjimu, atsakomybe, pagarba kito nuomonei, interesams ir kt.
- **Patrauklumo ir džiaugsmingumo** – parenkami vaiko žavėjimąsi mokymo procesu stiprinantys, mokymosi motyvaciją skatinantys darbo metodai bei ugdymo turinys: siekiama, kad vaikai patirtų pažinimo, kūrybos džiaugsmą, funkcinį smagumą; sudaromos sąlygos išgyventi sėkmę.
- **Integracijos ir kontekstualumo** – siekiama ugdymo visybiškumo, ugdymo tikslų, uždavinių, turinio, metodų dermės; taikomi įvairūs integracijos būdai (teminė, probleminė, metodų, ugdymo turinio); ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu, atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus, bendruomenės poreikius ir kt.
 - **Individualizavimo** – ugdymo procesas grindžiamas individualių vaiko fizinių, psichinių galių, socialinių ypatybių pripažinimu: ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaikų grupės ar į konkretaus vaiko ugdymosi poreikius; keliami individualizuoti ugdymo tikslai, parenkama atitinkamo sudėtingumo mokomoji medžiaga bei užduotys; sudaromos sąlygos vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (turintiems išskirtinių gebėjimų, mokymosi sunkumų, fizinę ar psichinę negalią ir kt.); mokinių pasiekimų ir daromos pažangos vertinimas grindžiamas, individualios pažangos principu.

- **Aktyvumo ir kūrybiškumo** – mokomasi praktiškai veikiant, atsisakoma teoretizavimo, akademiškumo; siekiama intuityvaus, jausminio, pašamoninio pažinimo dermės; mokiniai skatinami savarankiškai veikti, ieškoti, reikšti savo mintis, išgyvenimus, nuotaikas; pirmenybė teikiama kūrybinei, o ne atgaminamajai, reprodukuojančiajai veiklai.

Remiantis šiais bendraisiais **didaktiniais principais** pasirenkamos atitinkamos kompetencijų ugdymo **strategijos bei metodai**.

XI SKYRIUS

UGDYMUI(SI) BŪTINŲ KOMPETENCIJŲ SAMPRATA IR APRAŠYMAS

49. Ugdymosi rezultatai – nuosekliai įgyjamos dvasinę, intelektualinę ir fizinę asmens brandą rodančios kompetencijos. Asmens brandą reiškia **kompetencijų visuma**, kaip gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma.

50. Kompetencijų sandai: žinios, gebėjimai, vertybinės nuostatos:

Žinios: dalykinės, tarpdalykinės, procedūrinės ir episteminės.

Dalykinės žinios apima sąvokas, išsamų turinį, kurio mokomasi konkretaus dalyko.

Tarpdalykinės žinios sieja vieno dalyko turinį su kitų dalykų turiniu.

Procedūrinės žinios apima supratimą, kaip atlikti veiksmą tam tikra seka. Jos gali būti susijusios su viena sritimi arba gali apimti daugiau sričių.

Episteminės žinios – tai supratimas, kaip mąsto ir dirba tam tikros srities ekspertai. Jos leidžia praplėsti žinias ir padeda suprasti kaip reikia mokytis dalyko, kur ir kaip galima pritaikyti tos srities žinias.

Gebėjimai: kognityviniai, meta kognityviniai, emociniai, socialiniai ir praktiniai;

Vertybinės nuostatos: asmeninės, bendražmogiškos ir visuomeninės.

Siekiant išugdyti kompetencijas svarbu užtikrinti jų ugdymo nuoseklumą ir tęstinumą, remiantis mokinio individualia pažanga ir orientuotis į jo gabumus ir stiprybes. Kompetencijos ugdomos dalykiniu turiniu. Dalyko turinys augina mokinio kompetencijas.

Kompetencijų aprašymas – pagalba mokytojui planuojant ugdymo uždavinius, metodus, priemones, įvertinant, kas pasiekta ir ko dar reikėtų siekti.

51. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija – pasitikėti savimi, veikti drauge su kitais, bendradarbiauti ir gebėti spręsti gyvenimiškas problemas.

Nuostatos:

- teigiamai vertinti save, pasitikėti savo jėgomis, tikėti, kad gali sėkmingai ką nors padaryti;
- vertinti sveikatą kaip kūno, jausmų ir dvasios darną ir būti ištvermingam;
- vengti ir netoleruoti žalingų įpročių;
- saugoti ir kurti sveiką ir saugią aplinką, saugiai elgtis;
- tikėti ir pasitikėti kitais, būti atviriems ir jautriems kitokiai patirčiai;
- siekti tarpusavio supratimo ir nusiteikti kompromisams;
- pripažinti ir gerbti kitų žmonių teises, toleruoti kitokią išvaizdą, elgseną, nuomonę;

- konstruktyviai spręsti problemas, siekti dialogo, tarpusavio supratimo (žaidžiant, dirbant, mokantis);
- būti atkakliems, iniciatyviems, veržliems, sąžiningai ir atsakingai veikti;
- būti bendruomenės / bendrijos / draugijos (klasės, mokyklos, tautos) nariais, rūpintis kitais, norėti būti reikalingiems.

Gebėjimai:

- susivokti savo emocijų pasaulyje ir kontroliuoti jų išraišką, tinkamu būdu reaguoti į kito emocijas;
- įvertinti ir kontroliuoti savo mintis ir žodžius ir numatyti savo ketinimų, veiksmų, elgesio modelius, poelgių pasekmes;
- jausti ir suprasti kitus žmones, žmonių grupes. Suprasti, kas padeda bendrauti, bendradarbiauti, sėkmingai veikti, gerai jaustis;
- dalintis patirtimi, mintimis, kartu spręsti problemas;
- sveikai gyventi (laikytis asmens higienos, tinkamai maitintis, aktyviai judėti ir veikti, pailsėti, nusiraminti, vengti susižalojimų ir traumų);
- kreiptis pagalbos, atsiradus emociniam ar fiziniam diskomfortui, iškilus pavojams.

Žinios ir supratimas:

- išmano apie savo sugebėjimus, fizines ir emocines savybes ir atpažįsta savo būsenas, pasikeitimus savyje ir aplinkoje;
- suvokia savo emocinę būseną: ką ir kodėl jaučia;
- išmano, kaip dera elgtis įprastose ir sudėtingesnėse gyvenimiškose situacijose;
- žino, kur gali tykoti pavojai, kaip jų išvengti ir kur kreiptis pagalbos;
- žino, kaip reikia elgtis ir gyventi, kad būtų sveikas;
- žino būdus, kaip susidraugauti ir palaikyti draugystę;
- supranta, kam reikalingi susitarimai, taisyklės, įstatymai;
- žino įvairių susitarimo, konfliktų sprendimo ir bendradarbiavimo būdų;

52. Pažinimo kompetencija – stebėti, tyrinėti ir atrasti save ir pasaulį.

Nuostatos:

- domėtis gamtine, socialine ir kultūrine aplinka kaip neišsenkančiu pažinimo šaltiniu;
- stebint, tyrinėjant, aplinkinį pasaulį patirti pažinimo džiaugsmą ir savo atradimais dalintis su kitais;
- kritiškai ir atsakingai vertinti gaunamą informaciją;
- ieškant atsakymų, darant sprendimus, tiriant aplinką būti atsakingam, veikti planingai, kryptingai, konstruktyviai;
- stengtis nepakenkti kitiems žmonėms ir sau, saugoti ir puoselėti gyvąją ir negyvąją gamtą, kultūros vertybes.

Gebėjimai:

- stebėti reiškinius, suvokti ir suprasti naujus faktus, idėjas bei gretinti, lyginti, analizuoti turimą informaciją;

- remiantis patirtimi, intuicija, turimomis žiniomis kelti hipotezes, numatyti pažinimo kelius ir būdus;
- įgyvendinti pasirinktą pažinimo planą (pvz., atlikti duomenų analizę, paprastą bandymą, tyrimą, standartines procedūras (matavimus, skaičiavimus ir kt.);
- tikrinti hipotezes, sprendimus, daryti išvadas, apibendrinimus, kritiškai įvertinti pažinimo procesą ir gautus rezultatus.

Žinios ir supratimas:

- žino apie tai, kur rasti informaciją;
- supranta, kad informaciją reikia patikrinti, kritiškai įvertinti, ir tik tada panaudoti, numatant galimas pasekmes;
- išmano, kaip organizuoti ir atlikti stebėjimą, tyrimą.

53. Kūrybingumo kompetencija – lanksčiai, originaliai mąstyti, spręsti problemas, aktyviai, tikslingai ir noriai veikti.

Nuostatos:

- stebėti pasaulio įvairovę, būti atviram viskam, kas nauja, savita, įdomu;
- pasitikėti savo kūrybinėmis galiomis;
- dalintis sumanymais, mintimis, jausmais, požiūriais;
- noriai kurti ir išbandyti naujas kūrybos priemones bei galimybes;
- pripažinti kūrybą kaip įdomią, vertingą, teikiančią prasmingų išgyvenimų veiklą.

Gebėjimai:

- atrasti kūrybinę idėją, naują sumanymą;
- įsivaizduoti ir numatyti kūrybinės idėjos įgyvendinimą;
- įgyvendinti idėją panaudojant tinkamas priemones, medžiagas, būdus;
- vadovaujantis konkrečiais kriterijais vertinti kūrybinės išraiškos (įgyvendintos idėjos) rezultatus.

Žinios ir supratimas:

- supranta ir paaiškina kūrybinės idėjos įgyvendinimo kelią;
- supranta, kokiomis priemonėmis, medžiagomis, būdais galima įgyvendinti kūrybinį sumanymą;
- paaiškina, kokio rezultato siekė (tikėjosi) bei, kaip pavyko tai padaryti, ką ir kodėl reikėtų daryti kitaip.

54. Pilietiškumo kompetencija – tai pilietinis tapatumas ir pilietinė galia, grįsta vertybėmis, nuostatomis, žiniomis ir praktinio veikimo gebėjimais, įgalinančiais kartu su kitais atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą.

Nuostatos:

- jausti pilietinį tapatumą ir pilietinę galią – sieti save su valstybe ir nusiteikti prisiimti atsakomybę dėl valstybės ir visuomenės raidos;
- remiantis demokratijos vertybėmis dalyvauti bendruomenės, visuomenės gyvenime;

- inicijuoti ir įgyvendinti pokyčius, kuriant bendruomeninę aplinką;
- suvokti, kad asmeninis dalyvavimas lemia bendruomenės ir demokratinės visuomenės stiprėjimą;
- gerbti žmogaus teises ir laisves;
- jausti įsipareigojimą saugoti Lietuvos nepriklausomybę ir suverenumą;
- ugdytis socialinį solidarumą;
- aktyviai dalyvauti tausoiant žmogiškuosius, kultūros ir gamtos išteklius;
- suvokti Lietuvos valstybės, kurioje gyvenama, dalyvavimo Europos Sąjungoje, Šiaurės Atlanto sutarties (angl. NATO) kitose tarptautinėse organizacijose reikšmę.

Gebėjimai:

- gebėti suvokti, kas yra pilietinė visuomenė ir kaip ji funkcionuoja;
- gebėti suvokti žmogaus ir piliečio laisvių, teisių ir pareigų reikšmę gyvenant demokratinėje visuomenėje;
- gerbti demokratines vertybės ir principus, stengtis įgyvendinti juos savo gyvenime;
- žinoti ir suprasti asmens dalyvavimo tautos gyvenime galimybes ir būdus, atsakomybę už tautos likimą;
- suvokti visuomenės politinio, kultūrinio ir ūkinio gyvenimo problemas ir mokėti ieškoti galimų sprendimo būdų.

Žinios ir supratimas:

- jaučia socialinę atsakomybę už savo veiksmus ir jų pasekmes;
- dalyvauja darnios sociokultūrinės, ekonominės, ekologinės aplinkos kūrime;
- save sieja su valstybe;
- žino ir paaiškina pagrindines piliečio teises ir pareigas;
- yra nusiteikęs prisiimti atsakomybę už valstybės ir visuomenės raidą;
- supranta ir paaiškina, kas yra pilietis;
- yra atviras kintančiam pilietiškumo supratimui, išvelgia problemas ir galimybes, kylančias pilietiniam tapatumui globaliame pasaulyje;
- Įsitraukia į bendruomenės gyvenimą, tirdamas problemas, inicijuodamas ir įgyvendinimas pokyčius bendruomenėje.
- suvokia, kad nuo jo paties dalyvavimo priklauso bendruomenės ir demokratinės visuomenės stiprinimas.

55. Kultūrinė kompetencija – tai kultūrinės savimonės ugdymas, grįstas žiniomis apie savo šalies, Europos ir pasaulio kultūros tradicijas, kultūrų įvairovę, dabarties kultūros reiškinius ir aktyvia kultūrine raiška ir kultūriniu sąmoningumu.

Nuostatos:

- vertinti muziką / dailę kaip svarbią savo bendruomenės, tautos ir žmonijos kultūros dalį;
- ugdytis muzikinės / dailės kultūros įvairovės supratimą;
- susipažinti su savo etnine kultūra, nagrinėjant šiuolaikinę dailę ir muziką;
- surasti šiuolaikinės Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikinės / dailės kultūros raidos tendencijas;
- formuoti gebėjimą aktyviai ir atsakingai dalyvauti kultūrinėje veikloje kaip kūrėjams, atlikėjams, aktyviems stebėtojams, interpretuotojams, vartotojams ar kritikams;
- ugdytis sąžiningą ir etišką intelektualinių kultūros produktų vartojimo elgseną.

Gebėjimai:

- supranta šiuolaikinės kultūros raidos tendencijas;
- geba kurti bei aktyviai dalyvauti kultūriniuose procesuose;
- puoselėja artimiausios aplinkos, šalies tautinę kultūrą, pasaulio paveldą;
- aktyviai ir atsakingai dalyvauja kultūrinėje veikloje kaip kūrėjai, atlikėjai, aktyvūs stebėtojai, interpretuotojai, vartotojai ar kritikai.

Žinios ir supratimas:

- orientuojasi kultūrinėje erdvėje, yra susipažinę su svarbiausiais kultūros paveldo objektais, muzikos / dailės reiškiniais ir kūrėjais;
- domisi muzikos / dailės kūriniais ir savarankiškai vertina muzikos / dailės ir kitų šiuolaikinių menų raiškos priemones;
- geba parengti pristatymą apie sudominusį kūrėją ar kultūros reiškinį;
- atsakingai naudojami kitų autorių darbais;
- išvelgia ir vertina praeities meninių stilių, liaudies kūrybos / tautodailės, šiuolaikinės muzikos / dailės ir populiariosios kultūros įtaką savo aplinkoje.

56. Komunikavimo kompetencija – suprasti ir būti suprastam.

Nuostatos:

- norėti bendrauti, išklausyti ir suprasti kitus, gerbti jų ir apginti savo nuomonę;
- siekti pažinti savo kalbinius ir nekalbinius gebėjimus; nuolat juos tobulinti;
- siekti suprasti, puoselėti ir saugoti gerąsias savo bendruomenės, savo tautos bendravimo tradicijas ir kultūrą, toleruoti kitokius bendravimo papročius;
- pasitikėti savo gebėjimu suprasti ir perduoti informaciją bei idėjas.

Gebėjimai:

- priimti (išgirsti, išklaudyti, skaityti, matyti), suprasti (analizuoti, kaupti, lyginti, interpretuoti), interiorizuoti (paversti savastimi) žodinius ir nežodinius (ženklai, simboliai, gestai, mimika, judesiai, piešiniai, paveikslai, nuotraukos, schemas, lentelės, gamtos vaizdai, muzikos garsai ir kt.) pranešimus;
- planuoti ir modeliuoti pranešimus, atsižvelgiant į adresatą, komunikavimo intencijas ir situaciją;
- perteikti įvairaus pobūdžio pranešimus, atsižvelgiant į tikslą, adresatą, situaciją, naudojantis įvairiomis žodinės ir nežodinės raiškos priemonėmis, atgaminant, interpretuojant ir kuriant naujus tekstus;
- apmąstyti (reflektuoti) priimamus ir siunčiamus pranešimus.

Žinios ir supratimas:

- žinoti, kad tekstų (kuriamų pranešimų, perteikiamos informacijos) turinys bei raiška priklauso nuo bendravimo tikslo, adresato, situacijos;
- žinoti, kad tartis, intonacija (garsumas, tempas, pauzės, balso pakėlimas ir nuleidimas) padeda perteikti mintį bei ją suprasti;
- žinoti, kad žanro reikalavimų, gramatikos taisyklių laikymasis padeda skaitytojui suprasti parašytus tekstus.

57. Mokėjimo mokytis kompetencija – norėti, galėti ir mokėti mokytis.

Nuostatos:

- suprasti, kad mokymasis yra vertingas, visą gyvenimą trunkantis procesas;
- jausti poreikį mokytis ir tobulėti;
- siekti pažinti save kaip besimokantįjį;
- būti smalsiam, iniciatyviam;
- savarankiškai, kryptingai ir atkakliai siekti užsibrėžto tikslo;
- būti lanksčiam, norėti keistis ir toliau plėtoti kompetencijas;
- pasitikėti savimi, tikėti mokymosi sėkme;
- jausti atsakomybę už savo mokymosi veiklą / procesą ir rezultatus;
- dalytis žiniomis, įgyta patirtimi su kitais žmonėmis.

Gebėjimai:

- kelti mokymosi tikslus ir uždavinius;
- planuoti mokymosi veiklą;
- kryptingai veikti siekiant išsikeltų mokymosi uždavinių;
- reflektuoti savo mokymosi veiklą ir rezultatus.

Žinios ir supratimas:

- pažįsta savo gebėjimų ir mokymosi stipriąsias ir silpnąsias puses;
- žino savo mėgstamus mokymosi metodus ir būdus;
- išmano apie prieinamo mokymo(si), tobulinimo(si) galimybes.
